

Munich Personal RePEc Archive

Sustainable development of agro-tourism in European Union and Romania

Antonescu, Daniela and Antonescu, Raluca-Mirela

Institute of National Economy

September 2013

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/56653/>

MPRA Paper No. 56653, posted 18 Sep 2015 05:44 UTC

DEZVOLTAREA DURABILĂ A AGROTURISMULUI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ÎN ROMÂNIA

Dr. Daniela ANTONESCU¹, Masterand Raluca-Mirela ANTONESCU²

Abstract

Tourism became one of the most important economic activity in the world after the '60s, when mankind began to be more interested in its holiday destinations.

Thus, more and more tourists wanted to spend their leisure time and holidays in the countryside, being largely influenced by environmental ideas, by the desire to escape from traditional tourist structures, by the search for the best quality / price ratio, etc.

This article aims to provide a summary on sustainable development of the tourism sector in rural areas in the European Union and Romania.

Key-words: *tourism, dezvoltare durabilă*

JEL Classification: *Q26, Q01*

1. Introducere

Pentru turismul practicat în spațiul rural nu există o definiție unanim acceptată, dar sunt identificate o serie de abordări și perspective de analiză care îi conferă un caracter specific. Astfel, **turismul rural** cuprinde toate activitățile turistice care se desfășoară în mediul rural (Puiu Nistoreanu, 2006) sau, conform programului LEADER, acesta reprezintă totalitatea acțiunilor turistice practicate în mediul rural (Melinda Căndea et al., 2003). De asemenea, **turismul rural** este o formă de turism concentrată pe destinații în spațiul rural, care dispune de o structură funcțională de cazare și de alte servicii eterogene (Puiu Nistoreanu, 2006) sau este o activitate desfășurată și condusă de populația locală și bazată pe potențialul natural și antropoc local (Melinda Căndea et al., 2003). În același timp, **turismul rural** este o activitate care permite refacerea, recreerea omului în timpul liber, prin petrecerea a două sau mai multe zile departe de domiciliu, pe baza vieții economice, culturale a satelor și a peisajului din mediul rural (Elena Matei, 2006).

Definiția oficială este dată însă de **Organizația Mondială a Turismului**, dar și de alte organizații europene de turism rural. În accepțiunea lor, **turismul rural** este o formă a turismului care include orice activitate turistică organizată și condusă în spațiul rural de către populația locală, valorificând resursele turistice locale (naturale, cultural-istorice, umane), precum și dotările, structurile turistice, inclusiv pensiunile și fermele agroturistice (Puiu Nistoreanu, 2006).

Pe lângă conceptul de *turism rural* și în strânsă legătură cu activitățile acestuia mai există și termenii de *agroturism*, *turism verde* și *ecoturism*, rezultați din diversitatea de resurse diferite asortimentată de la o zonă rurală la alta.

Strâns legat de conceptul de turism rural este și **agroturismul**, definit de Comisia Zonei Montane din România, în cadrul ”Programului privind organizarea și dezvoltarea agroturismului în zona montană”, drept o formă particulară de turism rural, mai complexă, cuprinzând atât activitatea turistică propriu-zisă: cazare, pensiune, circulație turistică, derularea programelor, prestarea serviciilor de bază și suplimentare, cât și activitatea economică, de regulă agricolă, practică de gazdele turiștilor (activități productive de

¹ Dr. Daniela Antonescu, cercetator stiintific II, Institutul de Economie Națională, Academia Română, daniela.antonescu25@gmail.com, daniela.antonescu@ien.ro.

² Profesor geografie Raluca-Mirela ANTONESCU, masterand – specializarea Planificare și dezvoltare regională, Universitatea București, Facultatea de Geografie

obținere și prelucrare a produselor agricole în gospodărie și comercializarea acestora către turiști, sau prin rețele comerciale, precum și modul de petrecere a timpului liber) (Melinda Căndea et al., 2003 din Comisia Zonei Montane din România - ”Programul privind organizarea și dezvoltarea agroturismului în zona montană”, 1991). Conform prevederilor din legislația turistică din România, agroturismul oferă în totalitate produsele obținute în casă, iar turismul rural doar o parte dintre ele. Această formă de turism rural este practică de micii proprietari din zonele rurale, de obicei ca activitate secundară, activitatea desfășurată în gospodăria/ferma proprie rămânând principala ocupație și sursă de venit.

În ultima perioadă, conceptul de **turism verde** începe să se afirme pe teritoriul UE pentru a se face distincția față de turismul alb (turismul sporturilor de iarnă), turismul albastru (vacanțele la mare) și turismul luminilor (turismul urban). Culoarea verde a fost aleasă tocmai pentru că se afla în sincronie cu zona rurală. Turismul verde poate fi definit drept o activitate turistică practică la țară, în zonele de provincie sau în cele slab populate, caracterizată prin dorința vizitatorilor de a se integra în contextul natural și uman local și prin implicarea populației locale în asigurarea serviciilor pentru turiști.

Ecoturismul se conturează ca o nouă formă de turism, care s-a dezvoltat foarte repede în ultimul deceniu sub deviza ”turism al naturii”, caracteristica principală fiind orientarea puternică a activității spre anumite principii ecologice. Este un turism practicat de grupuri mici de turiști sau la un nivel redus, care contribuie la conservarea biodiversității și susține prosperitatea populației sătești. Include acțiuni responsabile atât din partea turiștilor, cât și din partea industriei turismului.

În anul 1996, Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii (UICN) definește ecoturismul prin excursiile organizate în mod responsabil față de mediu și prin turiștii care se bucură și apreciază natura, elemente peste care se suprapun măsurile de conservare, limitarea impactului negativ și furnizarea unor beneficii socio-economice importante pentru populația locală (Melinda Căndea et al., 2003).

2. Caracteristicile turismului practicat în zonele rurale

Definiția turismului rural, formulată de Organizația Mondială a Turismului și menționată mai sus, are la bază următoarele *trăsături specifice* ce caracterizează activitățile acestui tip de turism (Puiu Nistoreanu, 2006):

- Localizarea în zonele rurale (existența în localități rurale);
- Construirea produsului turistic în mod funcțional, bazat pe caracteristicile lumii rurale (spațiu deschis, densități reduse ale populației, contact cu natura, tradiție, număr variabil de gospodării – de obicei răsfirate, organizare și practici tradiționale, importante suprafețe agricole ori forestiere);
- Ruralitatea ca scală (din punct de vedere al clădirilor și amenajărilor – de obicei la scară mică – conservându-se infrastructura rurală);
- Caracterul tradițional (creștere domoală și organică în legătură cu familiile locale – avându-se în vedere păstrarea funcționalității rurale și conservarea modului de viață rural);
- Diversitatea formelor de prezentare în funcție de: mediile rurale și economice, istoric și așezare (păstrându-se identitatea culturală specifică).

Unii autori susțin că turismul rural deține cinci *caracteristici principale*: varietatea ofertei, difuziunea în teritoriu, adaptabilitatea, costurile modeste și serviciile diversificate.

De asemenea, turismul rural s-ar compune din *mediul natural* (relief, peisaje, bioclimat și resurse hidrominerale) și *mediul antropic* (localități cu gospodării aranjate și pregătite pentru cazarea turiștilor, elemente ale culturii materiale și spirituale, activități tradiționale, potențial

de comunicație și facilități de cazare cu o destinație modificată – cumpărarea caselor sau a terenurilor pentru construirea caselor, etc.) (N. Ciangă în Rodica Petrea, 2006).

Turismul rural cuprinde trei elemente de bază:

- a.) **Spațiul rural** – reprezintă un ansamblu dat de existența unui peisaj geografic natural, pe care o comunitate l-a dezvoltat, de preferință echilibrat, pentru asigurarea continuității vieții. Această simbioză reprezintă cadrul în care s-a conturat produsul turistic rural. Diversitatea spațiului rural este dată de: arhitectura locuinței și materialele de construcție, funcția așezărilor (așezări rurale cu funcții predominant agricole, cu funcții agro-industriale, așezări agro-turistice, agro-silvice, agro-piscicole, etc.) (Elena Matei, 200-).
- b.) **Comunitățile rurale** – sunt mici și permit crearea unor legături de prietenie între membrii, dar și a turiștilor cu localnicii până la apropierea de tip familial, împărtășirea experiențelor fiind un câștig cultural de ambele părți, dar care nu exclud posibilele conflicte.
- c.) **Produsele turistice** – cuprind componentele de bază (cazarea, alimentația publică și transportul) și componentele auxiliare (balneoterapie, agrement, activități sportive, activități ”de la fermă”).

Satul reprezintă cel mai important produs al turismului rural. Satul românesc, în general, și cel cu vocație turistică, în special, este un produs turistic inedit în egală măsură pentru piața națională, cât și pentru cea mondială. Pe de altă parte, satul turistic românesc poate contribui la descoperirea țării noastre – ca posibilă destinație turistică, creând interesul față de România ca loc ce oferă o gamă largă de experiențe, vacanțe de calitate și chiar oportunități de afaceri (țara deține bogate resurse naturale și culturale, facilități și experiențe turistice diverse, în general un bun raport calitate/preț, trăsături specifice și unice, etc.).

Satul are o semnificație umană aparte, de intimitate socială, cu o structură simplă, nestresantă a edificiilor universale rurale: biserica, primăria, școala, cafeneaua, magazinul, accesul fiind efectuat pe o rețea de străzi mai mult sau mai puțin modernizate, pretabile deplasării cu mașina, cu vehicule cu tracțiune animală, biciclete sau pe jos. Satul este identificat cu tradițiile locului: prelucrarea lemnului, alimentelor, pieilor, cusături, țesături, olărit, etc., cu sărbătorile religioase mult mai puternic simțite și practicate față de mediul urban. Dificultățile legate de calitatea vieții, aducțiuni de apă, gaze, canalizare, energie electrică de multe ori, telefonie, încălzirea locuințelor și crearea de resurse necesare vieții pun în pericol menținerea unor sate în interiorul sau chiar exteriorul activității turistice.

Pe baza specificului, satele turistice se împart în câteva tipuri majore:

- Sate peisagistice și climaterice (Tismana, Fundata – Figura 1, Vama Veche);
- Sate balneare (exemplu: Zizin, Oglinzi, ș.a.);
- Sate turistice pentru practicarea sporturilor de iarnă sau nautice;
- Sate turistice pastorale (exemplu: Vaideeni, Prislop, ș.a.);
- Sate pescărești și de interes vânătorească (Murighiol – în zona Deltei);
- Sate turistice de creație artistică și artizanală (Tismana, Săpânța, etc.);
- Sate turistice etnofolclorice (Avram Iancu – județul Alba, ș.a.);
- Sate cu obiective de interes științific (dispun de rezervații naturale – Sadova din județul Suceava, Andrieșeni din Vrancea, etc.);
- Sate cu monumente istorice, de artă și arhitecturale (în Moldova, cu renumita salbă de mănăstiri – Putna, Agapia, Văratec, ș.a; în Subcarpații Getici, etc.);
- Sate turistice pomivitice (Recaș, Agapia, ș.a.).

Figura 1: Satul Fundata, județul Brașov

(Sursa: <http://www.fundata-sirnea.ro/ro/galerie-foto/iarna-la-fundata>)

În timp și spațiu, activitățile turistice din zonele rurale generează efecte pozitive și negative și prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje. Dintre **avantaje** și **efectele pozitive** putem enumera:

- Turismul creează, în plan local, o bună valorificare a potențialului natural și cultural, contribuie la creșterea numărului locurilor de muncă atât în sectorul turistic, cât și în alte sectoare auxiliare, de servicii și gestionare a resurselor locale;
- Contribuie la creșterea standardului de viață și educație al populației implicate și menține populația locală în zonă, conservând ocupațiile tradiționale;
- Stimulează activitățile rentabile (hoteliere, restaurante, rețea de transport, activități artisanale, servicii ghizi, etc.);
- Diversifică economia locală, îndeosebi a zonelor rurale adiacente, mai ales acolo unde agricultura nu are posibilități de dezvoltare;
- Stimulează economia rurală printr-o cerere suplimentară de produse agricole și aport de capital financiar;
- Contribuie la ameliorarea și modernizarea infrastructurii locale în materie de transport, comunicații, tehnico-edilitare, cu avantaje pentru populația locală;
- Turismul agricol permite păstrarea intactă a suprafețelor ocupate cu vegetație naturală;
- Realizarea de echipamente și amenajări turistice adecvate în spațiul turistic rural și de turiștii interni sau externi;
- Turismul practicat favorizează înțelegerea interculturală și comunicarea liberă între locuitori și turiști;
- Activitățile turistice diversificate pot conduce la creșterea interesului pentru protecția mediului, convingând funcționarii locali, regionali, publicul în general, despre importanța zonelor naturale protejate, etc.

Se poate menționa, de asemenea, și o serie de **efecte negative** și **dezavantaje** generate de intensificarea turismului rural, resimțite mai ales la nivelul peisajelor naturale, rezervațiilor și parcurilor naturale din vecinătatea satelor turistice:

- Acordarea unor facilități prea largi, lipsa cadrului legislativ și a reglementărilor de funcționare pot permite dezvoltarea unui turism ”greu” și cu caracter de masă în multe rezervații sau parcuri naturale din apropierea satelor;
- Un număr mare de turiști, care prin circulație și zgomot pot perturba viața rurală și viața florei și faunei naturale;
- Existența unui număr mare de trasee și poteci, drumuri de circulație și acces, vizitate în grupuri de peste 25-30 persoane, în areale sensibile, produce perturbări ale echilibrului ecologic;
- Practicarea, pe arealele existente, a sporturilor de vară și iarnă, și o prea mare diversificare a activităților sportive pot conduce la distrugerea solurilor, florei, faunei, etc.;
- Urbanizarea gradată a zonelor rurale și apariția poluării;
- Distrugerea sau abandonarea unor culturi agricole;
- Schimbări în modul de viață al localnicilor și apariția stresului, etc.

3. Turismul rural în Europa

La nivel european, un rol important în dezvoltarea turismului rural l-a jucat înființarea în anul 1990, la Tomar – Portugalia, a EUROGÎTES, care s-a ocupat de funcționarea rețelei de turism rural din Europa între 1990-1992 și care numără în prezent 22 de membri (din 12 țări europene), dintre care trei sunt din România.

Rețeaua turismului rural contemporan prezintă cea mai bună organizare în cadrul statelor C.E. datorită condițiilor de organizare create, organismelor neguvernamentale naționale și internaționale existente, sprijinului primit din partea statelor și a U.E prin programele PHARE și datorită experienței câștigate și dorinței de perfecționare manifestate continuu. În continuare, pentru conturarea unei imagini de ansamblu asupra turismului rural din Europa, vor fi prezentați sumar câțiva dintre actorii principali din cadrul acestei piețe.

În **Austria**, turismul rural reprezintă o activitate care a contribuit la dezvoltarea de noi preocupări, devenite între timp profesii, și care a condus la creșterea economică a satelor. Formele de manifestare ale turismului rural sunt: pensiunea țărănească și turismul în hanuri. Turismul rural din Austria are o tradiție îndelungată, aproape un sfert dintre fermele austriece primind oaspeți de peste un secol.

Regiunea Tirolului (Figura 2) ocupă poziția cea mai importantă în turismul rural austriac, rol datorat în cea mai mare parte poziției sale geografice (Tirolul este situat la intersecția rutelor N-S și E-V, unde traficul este intens). Regiunea devine zonă de interes turistic începând cu secolul al XVIII-lea, când iese din umbra Elveției.

Rezultatele obținute în zona Tirolului sunt o urmare firească a programului inițiat de Ministerul Agriculturii și al Comerțului, sugestiv intitulat ”Planul Verde”, prin care s-au acordat gospodăriilor tiroleze împrumuturi (credite) cu o durată de rambursare mare (15 ani) și o dobândă scăzută (3-5%).

Figura 2: Sat turistic din regiunea Tirol, Austria

(Sursa: <http://poze-imaginidesktop.blogspot.com/2011/02/peisaje-de-primavara-tirol-austria.html>)

Dezvoltarea turismului s-a bazat pe: creșterea economică a întregii regiuni, creșterea populației, creșterea bugetului de timp liber, dezvoltarea transporturilor și a infrastructurii necesare acestora, dezvoltarea noilor sisteme de comunicație, a sporturilor de iarnă și nu în ultimul rând a urbanizării.

Astăzi, statisticile plasează Austria pe locul secund, după Franța, la numărul deținătorilor de ferme cu funcție turistică (19.000 ferme existente în exploatare), iar pentru o și mai bună funcționare a turismului rural s-au înființat Organizațiile Turistice Sătești (OST) și Centrele de Administrație a Organizațiilor Turistice Sătești (CAOST).

Promovarea activităților turistice rurale în Austria se realizează prin: Camera de Comerț Exterior, instituțiile culturale, birourile liniilor aeriene, birourile oficiale din țările emittente de fluxuri turistice, prin ziare, reviste, emisiuni radio și televizate, afișe în locurile publice, prospecte, pliante, firme, participarea la târguri și expoziții.

În final, se poate spune că turismul rural din Austria prezintă următoarele caracteristici: imens efort investițional pentru echipare, preponderența unităților de mici dimensiuni și caracterul familial al acestora, nivelul calitativ al echipamentelor hoteliere îmbunătățit continuu (salon, bar, sală de jocuri, piscină, saună, ș.a.), etc.

Franța este considerată drept leagăn al turismului în spațiul rural, datorită vechii tradiții, cât și cotelor maxime de diversificare, organizare și promovare pe care le realizează. Cea mai mare parte a echipamentelor franceze pot fi numite case rustice și sunt controlate, omologate și rezervate prin **Federația Națională "Gîtes de France"** (fondată în 1955).

În 1970, urmare a preocupărilor de a oferi servicii turistice în spațiul rural, ia naștere "Tourisme en espace rural" (TER), ce cuprindea 4.000 de sate turistice. Potrivit celor mai recente statistici, Franța deține prima poziție ca număr de echipamente de cazare în mediul rural – 65.303 pensiuni (Puiu Nistoreanu, 2006).

Dintre zonele în care turismul rural ocupă o poziție importantă se remarcă: Haute-Savoie, Hérault, Saône, Loire, Cotes d'Armor, Bas-Rhin, Bourgogne, Bretagne, Alsace, etc.

În **Germania**, vacanțele la fermele țărănești sunt foarte populare, drept urmare, în 1980, a fost inaugurat un proiect de amenajare "**de la Marea Nordului până în Alpi**", ce și-a

propus realizarea a 2.000 de locuințe de vacanță cu circa 10.000 de camere. Regiunile cele mai dezvoltate în activitatea de turism rural sunt: Schwartzwald și Messen.

Legislația anti-trust, încurajarea permanentă a afacerilor mici și mijlocii cu capital familial și susținerea conceptului "kinder, kuche und kirche" (copil, bucătărie și biserică) au condus la obținerea unor rezultate deosebite și o promovare ascendentă a turismului rural.

În momentul de față, turismul rural este practicat în mai bine de 2/3 din spațiul rural german, iar dotările se găsesc începând din Rhenania de Nord, Westfalia, Hessen, Bavaria, Baden, etc. Sejururile oferite în turismul rural german poartă parfumul serbărilor berii, culoarea Dunării și poveștile fraților Grimm. La acestea se adaugă itinerariile ciclo-turistice, călare sau cu căruța, vizitele în atelierele artizanilor, sejururi pentru naturaliști, etc.

În rândul celorlalte țări europene practicante ale turismului rural se înscriu și Belgia, Danemarca, Finlanda, Irlanda, Italia, Portugalia, Elveția, Anglia, Luxemburg, ș.a.

4. Turismul rural în România

În România, turismul rural a început să funcționeze după 1989, când au fost create premisele unei vieți rurale compatibile cu cerințele europene și mondiale, ce dezvoltă această alternativă turistică, dar mai ales după 1993, prin înscrierea României ca membră a EUROGÎTES.

Primul element determinant a fost prezența unui potențial natural bogat al țării. Al doilea element este legat de factorii socio-economici și politici. Trecerea României la economia de piață a însemnat mutații profunde și de durată în organizarea și funcționarea spațiului rural. Prin aplicarea Legii Mediului (nr. 137/1995) și a Legii arealelor protejate și spațiilor verzi (nr. 5/2000) problemele de mediu au început să se regleze și să capete contur arealele conservate, ca și dezvoltarea comunităților locale prin programe naționale și internaționale, iar după 2000 programul național de dezvoltare regională durabilă certifică tendințele de deplasare către o direcție bună a procesului demarat.

Primele semne ale încurajării turismului rural s-au remarcat după crearea unui cadru legislativ pentru aria montană, Delta Dunării, litoralul Mării Negre (1994), când s-au obținut permise pentru electricitate, canalizare, apă potabilă și eliminarea impozitelor pe această afacere pentru 10 ani în cazul gospodăriilor cu 3-20 camere, dar mai ales prin crearea unui organism care să îndrume, coordoneze rețeaua de ferme incluse în turismul rural.

Odată cu renașterea interesului pentru turismul rural după anul 1990, iau naștere și câteva asociații și organisme care își propun afirmarea și dezvoltarea acestui tip de turism:

- Federația Română pentru Dezvoltare Montană (1990), care își propunea sprijinirea sub orice formă a locuitorilor din zona montană, inclusiv prin promovarea, organizarea și dezvoltarea agroturismului;
- Agenția Română pentru Agroturism (1995), ce vizează racordarea agroturismului românesc la sistemul internațional de turism;
- Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural din România – ANTREC (1994), membră a Federației Europene de Turism Rural (EUROGÎTES), cuprinde 32 de filiale județene (Puiu Nistoreanu, 2006) și este până în prezent cea mai importantă asociație de profil ce și-a realizat, în mare parte, scopurile/obiectivele propuse la fondare: - identificarea și promovarea potențialului turistic din mediul rural; - formarea, pregătirea profesională a agenților de turism, a gospodarilor-membri ANTREC, organizarea de seminarii, colocvii, stagii de scurtă și lungă durată, schimb de experiență între membrii ANTREC și organizații similare din țară și străinătate; - diseminarea de informații

referitoare la activitatea în turismul rural către toată rețeaua ANTREC și către toate instituțiile ce pot fi implicate direct sau indirect în promovarea și dezvoltarea turismului rural; - organizarea de campanii de publicitate pentru fermele agroturistice și pensiunile omologate, clasificate pe stele, relații cu mass-media, participarea la târguri și expoziții (Elena Matei, 200- din ANTREC, 2000).

În anul 1996 a început derularea primului Program PHARE pentru turismul rural din țara noastră. Acest program a acordat ANTREC-ului o finanțare destul de consistentă pentru crearea Rețelei Naționale de Rezervare și Promovare a Turismului Rural Românesc. Proiectul prevedea asigurarea mecanismelor pentru un sistem computerizat de rezervare, care să fie conectat la Centrala europeană de rezervări EUROGÎTES.

ANTREC estimează că un număr de aproximativ 8000 de gospodării țărănești (ferme agroturistice și pensiuni) vor fi integrate în rețeaua națională și europeană de turism rural. Principalele regiuni, județe și localități implicate în derularea turismului rural sunt în arealul carpatic, subcarpatic, Depresiunea Colinară a Transilvaniei, Delta Dunării, Podișul Mehedinți, Sucevei și mai puțin în câmpii, podișuri (Elena Matei, 200-).

În general, au fost luate în considerare și omologate satele care au îndeplinit următoarele criterii turistice:

- ❖ Peisaje rurale nepoluate și pitorești;
- ❖ Tradiții culturale (literare, muzicale, artă populară, artizanat, obiceiuri, etc.);
- ❖ Potențial turistic variat;
- ❖ Accesibilitate;
- ❖ Servicii locale adecvate;
- ❖ Nivel bun de viață; Forță de muncă bine calificată, etc.

Principalele destinații utilizate în turismul rural și agroturismul din România sunt Maramureșul (Săliștea de Sus, Bogdan Vodă, Săpânța, ș.a), Transilvania (Arieșeni – Figura 3, Gârda de Sus, Bistrița Bârgăului, Băișoara, ș.a), partea centrală a României (județele Brașov – Bran, Moeciu, Râșnov; Covasna; Harghita – Tușnad, Praid, Sub-Cetate; Sibiu – Sadu, Tălmăcel, ș.a), Carpații și Subcarpații Curburii (județele Prahova – Poiana Țapului, Cheia; Argeș - Brăduleț, Rucăr; Buzău; Dâmbovița; Vrancea), Moldova (județul Neamț - Agapia, Văratec; Suceava – Vatra Moldoviței), Oltenia (județele Dolj; Gorj – Tismana; Vâlcea – Vaideeni; Mehedinți- Ponoarele; Hunedoara – Hațeg, Bucium, ș.a.) (Elena Matei, 2006).

Figura 3: Groapa Ruginoasa – obiectiv turistic în satul Arieșeni, județul Alba

(Sursa: http://www.arieseni-apuseni.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=30&lang=ro)

5. Perspective de dezvoltare - turismul rural durabil

În ceea ce privește turismul, dezvoltarea durabilă implică ”dezvoltarea tuturor formelor de turism, management, marketing turistic, care să respecte integritatea naturală, economică, socială, cu asigurarea exploatării resurselor naturale și culturale și pentru generațiile viitoare”. Dezvoltarea durabilă este un concept complex, iar turismul rural se integrează în această dezvoltare, dar trebuie obținute performanțe pe trei planuri (Elena Matei, 2006):

- Pe plan economic – creșterea gradului de exploatare și valorificare a resurselor turistice;
- În plan ecologic – reciclarea, evitarea degradării mediului în care se desfășoară activitatea agroturistică;
- Pe plan social – îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.

Pornind de la definiția turismului durabil, există mai multe dimensiuni ale acestuia: managementul tuturor resurselor, satisfacerea economică, socială și estetică a nevoilor, menținerea integrității culturale, a diversității biologice și a sistemelor de suport ale vieții. În urma acestor dimensiuni, s-au putut stabili câteva principii ale dezvoltării durabile a turismului rural: principiul stabilirii limitelor ecologice și a standardelor; principiul creșterii economice; principiul controlului resurselor pentru populație; principiul conservării resurselor de bază; principiul previziunii; principiul minimizării impactului activității agroturistice asupra integrității ecosistemelor; principiul viabilității economice; ș.a.

În ceea ce privește *dezvoltarea durabilă a agroturismului românesc*, trebuie avute în vedere următoarele aspecte majore: reducerea degradării mediului, conservarea resurselor naturale și antropice, asigurarea unor venituri suplimentare persoanelor din comunitățile rurale cu potențial turistic, crearea de alianțe globale între mai multe localități rurale în vederea desfășurării unei politici de dezvoltare unice, ameliorarea infrastructurii generale, amenajarea unor ferme, pensiuni, gospodării turistice model/pilot, realizarea sistemului de rezervări național, constituirea administrațiilor publice locale în promotori ai gestionării profitabile a patrimoniului turistic prin inițierea de programe în sprijinul turismului rural, etc.

În această viziune, turismul rural românesc necesită o abordare complexă, care să cuprindă atât activitatea turistică propriu-zisă (cazarea, pensiunea, derularea programelor turistice, prestarea altor servicii legate direct de activitatea turistică), cât și activitatea agricolă de obținere a produselor necesare consumului turistic și prelucrarea lor în gospodăriile-gază.

6. Concluzii

Turismul rural și agroturismul sunt activități economice care, în ultimii ani, au cunoscut o dezvoltare semnificativă odată cu amplificarea dorinței turiștilor de a evada din orașele aglomerate și poluate și de a-și petrece vacanțele în zonele rurale cu numeroase resurse naturale și antropice. Pentru acești turiști, turismul rural reprezintă o bună alternativă la concediile din zonele litorale sau din orașele culturale și o adevărată oportunitate de a cunoaște mai bine cultura spațiilor rurale și de a se apropia de modul de viață tradițional.

Pe de altă parte, migrarea populației rurale către oraș, modernizarea muncii în sectorul agricol, schimbările provocate de creșterea concurenței în lumea rurală prin lărgirea pieței libere comunitare au o contrapondere în dezvoltarea turismului rural.

Cu toate acestea, activitățile din sfera turismului rural pot relansa economic satele, pot contribui la modernizarea infrastructurii, pot atrage diferiți investitori, dacă locuitorii zonelor rurale adoptă o atitudine favorabilă, care să fie receptată corect de turiștii ce preferă acest tip de turism, și dacă autoritățile locale se implică suficient de mult în dezvoltarea acestei activități economice profitabile.

BIBLIOGRAFIE

1. M. Căndea et al., (2003), *Potențialul turistic al României și amenajarea turistică a spațiului*, Editura Universitară, București;
2. P. Nistoreanu, (2006), *Ecoturism și turism rural*, Editura ASE, București;
3. E. Matei, (2006), *Turism rural și ecoturism*, Editura Credis, București;
4. R. Petrea, (2006), Rural tourism and sustainable development, în N. Ciangă, *Rural tourism, a phenomenon of the contemporary world, factor of development and field of research in human geography*, Editura Universității din Oradea;
5. E. Matei, (2011), *Ecoturism*, Editura Universitară, București;
6. Vasile S. Cucu (2009), *Satul românesc: tradiție, contemporaneitate și speranțe de viitor*, Editura Transversal, Târgoviște.